

عنوان مقاله:

تاملی در استثنائات ماده ۱۲۱ قانون مجازات اسلامی (مصوب ۱۳۹۲)

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، دوره 10، شماره 36 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

احمد مرتاضی - استادیار دانشگاه تبریز

امیر امیران بخشایش

خلاصه مقاله:

چکیده قاعده در، در مواجهه با جرایم مختلف، یکی از دو نقش محکومیت زدایی و کیفرزدایی را ایفاء می کند. از نگاه فقهی، در رابطه با مبنای قاعده در، نظرات مختلفی مطرح شده اما آنچه مورد قبول اکثر فقها قرار گرفته روایات موجود در این خصوص است. علی رغم اینکه روایات موجود مطلق بوده و صرف شبهه را در تمامی اقسام حدود موجب درآورد، اما قانونگذار در ماده ۱۲۱ ق.م.ا چهار جرم حدی محاربه، افساد فی الارض، سرقت و قذف را مستثناء کرده و این بدان معناست که در این چهار مورد استثناء، صرف شبهه منجر به اعمال قاعده در نمی گردد، بلکه طی مرحله ای دیگر یعنی نیافتن دلیل منافی با آن نیز لازم است. با توجه به تبصره ۱ ماده ۲۱۸ ق.م.ا در جرایم منافی با عفت با عنف، اکراه، ربایش یا اغفال نیز قانونگذار دادگاه را موظف به بررسی و تحقیق کرده و صرف ادعا مسقط حد نیست؛ بنابراین، موارد مذکور نیز جزو موارد استثنای ماده ۱۲۱ به حساب می آیند. تحقیق حاضر نشان می دهد که چنین تفکیکی در حدود فاقد مبنای فقهی بوده و اطلاق و عموم روایات مربوط به قاعده در خلاف آن را ثابت می کند. دلایلی هم که توسط صاحب نظران در توجیه این تفکیک مطرح شده، تک بعدی و توأم با مسامحه بوده و از این رو قابل پذیرش نیستند. پژوهش حاضر در صدد تحلیل مبانی و ادله ارائه شده در جهت توجیه استثنائات چهارگانه ماده ۱۲۱ ق.م.ا است. واژگان کلیدی: تحصیل دلیل، کیفرزدایی، صرف شبهه، قاعده در، ماده ۱۲۱ ق.م.ا.

کلمات کلیدی:

تحصیل دلیل، کیفرزدایی، صرف شبهه، قاعده در، ماده ۱۲۱ ق.م.ا.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1531132>

